

Sagedasemad seksuaalsel teel levivad infektsioonid (STLI): tekitajad ja diagnoosimine

STLI	Organism	Levikutee	Sümptomid	Sümptomite avaldumise aeg peale nakatumist	Millal testida	Soovitavad testid
Bakteriaalne vaginooos (BV)	Mikroobikoosluse muutused; <i>Atopobium vaginae</i> , <i>Gardnerella vaginalis</i> ülekasv	Mikroobide tasakaalu häiritus (pole tõeline STLI)	Tugev ja ebameeldiv vaginaalse sekreedi lõhn; Suurenenud vaginaalsekreedi maht; Valulikkus, kipitus tupes	-	Sümptomite esinemisel	Tupematerjali bakterioskoopia; Tupematerjalist <i>G. vaginalis</i> ja <i>A. vaginae</i> DNA uuring
Klamüdiios	<i>Chlamydia trachomatis</i>	Vaginaalne- ja rektaalne sekreet, sperma	Voolus/mäda tupest, peenisest või päarakust; Valulik urineerimine; Ligi 50% juhtudel sümptomid puuduvad	2-6 nädalat (tihti asümptomaatiline)	Alates 2 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	Suguteede materjalid (tamponiga ureetrast, tupest, emakakaelalt või esmasjoa uriin), rektaalkaabe, kurgukaabe <i>C. trachomatis</i> DNA uuringuks
Inimese papilloomiviirus-infektsioon/emakakaelavähi risk	Inimese papilloomiviirus, kõrge-riski genotüüp (hr-HPV)	Kontakt nahaga	Tihti infektsioon ilma väliste sümptomiteta	1-8 kuud (asümptomaatiline)	Emakakaelavähi sõeluuring (alates 30 eluaastast iga 5 aasta järel)	Emakakaelakanali kaabe (isevõtul tupekaabe spetsiaalse vahendiga) hr-HPV DNA uuring
Gonorröa ehk tripper	<i>Neisseria gonorrhoeae</i>	Vaginaalne- ja rektaalne sekreet, sperma	Voolus/mäda tupest, peenisest või päarakust; Valulik urineerimine; Farüngiit; Väga tihti sümptomid puuduvad (eriti kurgu ja päraku infektsiooni korral)	2-7 päeva (tihti asümptomaatiline)	Alates 1 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	Suguteede materjalid (tamponiga ureetrast, tupest, emakakaelalt või esmasjoa uriin), rektaal- või kurgukaabe <i>N. gonorrhoeae</i> DNA uuringuks; Positiivse DNA leiu korral soovitav <i>N. gonorrhoeae</i> külv antibiootikumtundlikkuse hindamiseks
A hepatiit	A-hepatiidi viirus (HAV)	Väljaheide, oraalne kontakt	Iiveldus, palavik, ikterus, väsimus, söögiisu vähenemine, tume uriin, kahvatu/savi värvi väljaheide; 30% juhtudel sümptomid puuduvad	15-50 päeva (keskmisel 4 nädalat)	Alates 4 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	HAV Ab ja HAV IgM seerumist; HAV RNA väljaheitest
B hepatiit	B-hepatiidi viirus (HBV)	Veri, vaginaalne- ja rektaalne sekreet, sperma	Iiveldus, palavik, ikterus, väsimus, söögiisu vähenemine, tume uriin, kahvatu/savi värvi väljaheide; 50-70% juhtudel sümptomid puuduvad	45-160 päeva (keskmiselt 90 päeva)	Alates 4 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	HBsAg, HBsAb ja HBcAb seerumist; Vajadusel täiendavad uuringud (HBcIgM, HBeAg, HBeAb, HBV DNA)
C hepatiit	C-hepatiidi viirus (HCV)	Veri, verised kehavedelikud	Iiveldus, palavik, ikterus, väsimus, söögiisu vähenemine, tume uriin, kahvatu/savi värvi väljaheide; 60-80% juhtudel sümptomid puuduvad	2-26 nädalat (kesmiselt 6-7 nädalat)	Äge infektsioon tuvastatav 2 nädalast pärast nakatumisel	HCV Ab seerumist; Vajadusel täiendavad uuringud (HCV RNA, HCV Ab blot, HCV genotüüp)
Herpes	Inimese lihtherpesviirus 1/2 (HSV1/2)	Kontakt nahaga	Valulikud villid genitaalpiirkonnas, suus või huultel; 60% juhtudel pole villid märgatavad	2-21 päeva (kesmiselt 6 päeva)	Villidest (tamponiga võetud materjal);	Villidest tamponiga HSV1/2 DNA uuringuks

					Antikehade uuring alates 3 kuud pärast infektsiooni (seerum)	Seerumist HSV1/2 IgM, IgG antikehade uuring
HIV infektsioon, AIDS	Inimese immuunpuudulikkuse virus (HIV1, HIV2)	Veri, vaginaal- ja rektaalsekreet, sperma, rinnapiim	Gripi sarnased sümptomid, suurenenud lümfisõlmed, nahalööve; Paljud inimesed ei teadvusta sümptomeid	2-4 nädalat pärast serokonversiooni	HIV1 RNA uuring alates 10 päevast pärast nakatumist; HIV1 p24-antigeeni/antikehade uuring alates 16 päevast pärast nakatumist	HIV1, 2 Ag+Ak seerumist (positiivsel juhul kinnitav blot); HIV1 RNA QN uuring plasmast
Süüfilis	<i>Treponema pallidum</i>	Kontakt nahaga, villid ja villisus	Paljud inimesed ei teadvusta sümptomeid	3 päeva – 3 kuud	Alates 3-4 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	Tampooniga haavandist <i>T. pallidum</i> DNA uuringuks; <i>T. pallidum</i> Ak seerumist, positiivse leiu korral lisaks IgG ja IgM immunoblot ning RPR test
Trihomonooos	<i>Trichomonas vaginalis</i>	Vaginaalsekreet, sperma	Voolus tupest, valulik urineerimine, valulik seksuaalvahekord	4-28 päeva	Alates 1 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	Suguteede materjalid (tampooniga ureetras, tupest, emakakaelt või esmasjoa uriin) <i>Trichomonas vaginalis</i> DNA uuringuks
Seeninfektsioon	<i>Candida spp</i>	Mikroobide tasakaalu häiritus (pole tõeline STLI)	Sügelev, põletikuline ja kuiv genitaalpiirkond, valkjas viskoosne voolus tupest; Valulik seksuaalvahekord	-	Sümptomite esinemisel	Tampooniga tupest <i>Candida spp</i> DNA uuringuks või seentekülv
Kubemetäid	<i>Phthirus pubis</i>	Nahakontakt v nakatunud esemetega	Tingud v täid kubemekarvades Sügelevad ja punetavad paapulid suguelunditel	2-4 nädalat	Sümptomite esinemisel	Naha/karvade materjal mikroskoopiaks dermatofüütide prooviümbrikus
Sügelised	<i>Sarcoptes scabiei</i>	Nahakontakt v nakatunud esemetega	Sügelemine ja villilise lööbe esinemine randmetel, sõrmevahedes, kehavoltides	2-4 nädalat	Sümptomite esinemisel	Nahamaterjal mikroskoopiaks dermatofüütide prooviümbrikus
Urogenitaalne mükoplasmooos	<i>Mycoplasma genitalium</i> (harvem <i>Ureaplasma urealyticum</i>)	Vaginaalne- ja rektaalne sekreet, sperma	Voolus/mäda tupest, peenisest või pärakust; Valulik urineerimine; 40 - 75% juhtudel sümptomid puuduvad	1-3 nädalat (tihti asümptomaatiline)	Alates 2 nädalast pärast kahtlust nakatumisele	Suguteede materjalid (tampooniga ureetras, tupest, emakakaelt või esmasjoa uriin), rektaalkaabe <i>M. genitalium</i> / <i>U. urealyticum</i> DNA uuringuks